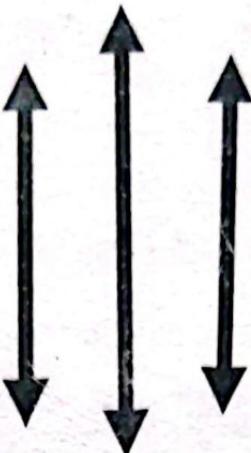

शुद्धोधन गाउँपालिका अध्यक्ष श्री कमलेश शरण चौधरी ज्यू द्वारा गाउँसभाको नवौं अधिवेशनमा प्रस्तुत

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम २०८१/०८२

शुद्धोधन गाउँपालिका

लवनी, कपिलवस्तु

राजकुमारवाही
प्रद्वादा
सुनिधि कृ० अंगित
पति मति
जुक्का
प्राप्ति
सुनिधि
सुनिधि
सुनिधि
सुनिधि
सुनिधि
सुनिधि

गाउँपालिका उपाध्यक्ष ज्यू, यस गरिमामय समाका सभा सदस्य ज्यूहरु, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, सञ्चारकर्मी लगायत उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु।

नेपाली जनताको लामो त्याग, बलिदान र संघर्षको माध्यमबाट प्राप्त संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा आधारित गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित भएको छु।

ऐतिहासिक संविधान सम्भावाट जारी भएको नेपालको संविधान अनुसार स्थापित स्थानीय तह मार्फत नागरिकका अधिकार स्थापित गर्ने यस अवसरमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको उज्यालो युगमा पुर्याउने क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाङ्गली अर्पण गर्दछु । साथै विभिन्न आन्दोलनका क्रममा घाइते, वेपत्ता नागरिक प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु । लोकतन्त्र र सामाजिक न्याय प्राप्तिको आन्दोलनको अगुवाई गर्नुहुने अग्रजहरुप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

नेपालको संविधान बमोजिम स्थापित स्थानीय तह अन्तर्गत दोस्रो कार्यकालको लागि तपाईँ, हामी, म सबैलाई शुद्धोधन बासीले दरिलो आत्मविधासका साथ मत प्रकट गरी निर्वाचित गराउनु भएकोमा हार्दिक आभार तथा धन्यवाद प्रकट गर्दै शुद्धोधन बासीको मुहार चम्काइरहन हरेक पलमा प्रयासरत रहने प्रतिबद्धता जाहेर गर्दछु ।

गाउँपालिकाको भौगोलिक, सामाजिक, अर्थिक तथा सांस्कृतिक विविधतालाई आत्मसाथ गर्दै सन्तुलित र समन्यायिक विकासको बाटोमा अधि बढन गाउँपालिका सरकार दृढ छ । हामीहरु योजनाबद्ध र प्राथमिकताका आधारमा विकास निर्माणका कामहरु हुनुपर्छ भनेमा प्रतिबद्ध छौं ।

शुद्धोधन गाउँपालिकाको सर्वाङ्गिड विकास एवं समृद्धिका लागि देश विदेशमा रहनु भएका सम्पूर्ण विकास प्रेमी महानुभाव, बुद्धिजीवि वर्ग, नागरिक समाज, विभिन्न संघ संस्था, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार लाई विशेष सहयोग तथा लगानी गरिदिनुहुन शुद्धोधन बासिहरूको तर्फबाट सविनय अनुरोध गर्दछु ।

गाउँसभाका सदस्यज्यहरु:-

आगामी आर्थिक वर्ष शुद्धोधन गाउँपालिकाको लागि तिब्र विकासको वर्ष हुनेछ । यस अभियानमा सबै संगेकारवालाहरूको साथौर सहकार्यकालाई आहान समेत गर्दछु ।

गाउँबासीले अनुभूत गर्ने गरी विकासको प्रतिफल वितरण, शिक्षा प्रणालीमा परिमाणात्मक र गुणात्मक सुधार, कार्यक्रमगत आयोजना सम्पन्न, कृषि, पशुपालन, पर्यटन, उद्योग, व्यापार, व्यावसाय, लगानीको वातावरण, सुशासन, समावेशी विकास, दीगो विकास, सहस्राब्दी विकास सङ्क्षय, पालिकामा सरसफाई र हरियाली प्रवर्द्धन र नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग सहअस्तित्व, समन्वय र सहकार्यलाई प्राथमिकतामा राखिने छ । "शुद्धोधन गाउँपालिका समृद्धिको आधार : शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पर्यटन र भौतिक पूर्वाधार" भन्ने मूल नारालाई आत्मसात गर्दै आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेको जानकारी गराउँदछु ।

शिक्षा प्रणाली सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:-

१. विद्यालयको शैक्षिक र भौतिक सुधार: बालबालिका विद्यालय प्रवेशको पहिलो आधार भन्ने नाराका साथ समग्र शिक्षा प्रणालीको सुधारका लागि स्पष्ट दृष्टिकोण, प्रतिवर्द्धता र लगनशिलताका साथ अगाडि बढिनेछ । यस क्षेत्रको सुधारका लागि कुनै प्रकारको वाहानावाजी, निहीत स्वार्थ हाम्रा लागि स्वीकार्य हुने छैन । शिक्षा प्रणालीको सुधार हचुवाका भरमा होईन कि स्थापित मान्यताको जगमा टेकेर प्रष्ट दृष्टिकोणका साथ शैक्षिक विकासमा नयाँ र सृजनशिल कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
२. शिक्षा प्रणालीलाई आर्थिक, सामाजिक रूपान्तरणको संवाहकको रूपमा विकास गर्नका लागि सबै तह एवं विधाको शिक्षामा समतामूलक पहुँचको सुनिश्चितता, गुणस्तरमा सुधार, अब्बल व्यवस्थापकिय क्षमताको विकास, असल अभ्यासहरुको आदान-प्रदान, शैक्षिक प्रणालीलाई जिम्मेवार, जवाफदेही, पारदर्शी, नतिजामुखी र उत्तरदायी बनाउँदै गाउँपालिकालाई शैक्षिक हवको रूपमा विकास गरिनेछ । यसका लागि शैक्षिक क्षेत्रमा आवश्यक सुशासन, सामुदायिक विद्यालय सवलीकरण, भौतिक पूर्वाधार निर्माण, समुदायको अपनत्व, सघन र नियमित अनुगमन, समन्वयात्मक प्रयास लगायतका शैक्षिक सुधारका कार्यक्रमहरु शिक्षा प्रणालीका स्थापित मान्यताका आधारमा संचालन गरिनेछ ।
३. सबै सामुदायिक तथा धार्मिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरूलाई निशुल्क सेनेटरी प्याड वितरण र दिवा खाजा कार्यक्रमको गुणस्तरमा सुधार गरी निरन्तरता दिइनेछ ।

४. विद्यालय अनुगमन, विद्यार्थी भर्ना अभियान, सबै विद्यालयलाई पूर्ण सरसफाईयुक्त, हरियाली, एकीकृत र नतिजामा आधारित अनुगमन योजनाको निर्माण, विद्यालयका शिक्षक कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि तथा प्रोत्साहनका थप प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । यसै मरी सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरुको दुरी कम गर्दै सबै विद्यालयहरुलाई निशुल्क सेनेटरी प्याड वितरण र दिवा खाजा कार्यक्रमको गुणस्तरमा सुधार गरी निरन्तरता दिइनेछ ।

*मिठान
प्रभावती
प्रभावती*

आम नागरिकको विधास र आकर्षण वृद्धि गर्न सामाजिक सचेतना अभियान संचालन गरिनेछ

५. गुरुकुल, गुम्बा, विहार, मदरसा, खुला एवं वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम संचालनका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ ।

६. विद्यालयमा सुशासन प्रवर्द्धनका लागि विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन हुन वाँकी रहेका विद्यालयहरुको विद्यालय व्यवस्थापन समिति पुर्नगठन टुङ्गाइनेछ ।

७. मदरसाहरुको शैक्षिक तथा भौतिक सुधारका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग सहयोगका लागि अपिल गरी अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

८. संघ तथा प्रदेशको सहकार्यमा गाउँपालिकाभित्र आवश्यक रहेको क्याम्पस निर्माण गर्न आवश्यक कार्य प्रकृया अधि बढाइनेछ ।

९. विद्यार्थीसँग जनप्रतिनिधि कार्यक्रम संचालन गरी विद्यार्थीका गुनासा समस्या तथा शैक्षिक अवस्था पहिचान गरी पालिका स्तरबाटै समाधानको प्रयास गरिनेछ ।

१०. छात्रवृत्ति कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । आधारभूत तहका विद्यार्थीहरुलाई विद्यालयमा नियमित र पूर्ण भर्ना गराउन प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

११. विद्यालयका सम्पूर्ण विवरण IEMIS मा अधावधिक गरी बजेट वितरणमा यसलाई प्रयोग गरिनेछ । IEMISलाई विधसनीय बनाइनेछ ।

१२. शिक्षक, विद्यार्थी तथा विद्यालय सम्मान कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१३. गुणस्तर सुधारका लागि शिक्षक/कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१४. निशुल्क पाठ्यपुस्तक वितरण तथा आधारभूत तहमा अध्ययन गर्ने दलित छात्र र सम्पूर्ण छात्राहरुलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था संचालन गरिनेछ ।

१५. अधुरा शैक्षिक भवनको निर्माण गर्ने कार्यलाई महत्व दिइनेछ ।

१६. विद्यार्थीको प्रतिभा पहिचान गर्ने उद्देश्यले पालिका स्तरीय खेलकुद लगाएतका विभिन्न अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनेछ ।

स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमः-

- गाउँपालिका भित्रका नागरिकको स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको समतामूलक पहुँच सुनिश्चितता गर्ने कामलाई निरन्तरता दिईनेछ । गाउँपालिका भित्रका सबै वर्धिङ्ग सेन्टरहरूको गुणस्तर सुधार गरी सुरक्षित मातृत्वको हकलाई सुनिश्चित गरिनेछ । आवश्यकताको आधारमा मापदण्ड पुरा गरी अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरूमा समेत वर्धिङ्ग सेन्टर स्थापना र संचालन गरिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । उत्कृष्ट स्वास्थ्कर्मीहरूलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- प्रजनन स्वास्थ्य, सुरक्षीत मातृत्व, बाल तथा शिशु स्वास्थ्य सेवाहरूको सबलीकरण गरिनेछ ।
- मौजुदा स्वास्थ्य चौकी तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरूको व्यवस्थापनलाई सुधार गरी भरपर्दो स्वास्थ्य सेवा केन्द्रका रूपमा रूपान्तरण गरिनेछ । शुद्धोधन गाउँपालिका वडा नं. ३ मा निर्माणाधिन १० शैयाको अस्पतालको निर्माण कार्यलाई आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- धुम्रपान, मध्यापान, लागू औपध सेवन र दुर्व्यसनीलाई न्यूनीकरण गर्ने विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिईनेछ । गाउँपालिकाभित्र रहेको आयुर्वेद औपधालयको स्तरोन्नती गर्दै योग, ध्यान, साधना केन्द्र र प्राकृतिक चिकित्सक सेवा संचालनका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीमा रहेका प्रयोगशालाहरूको दीगोपनाका लागि प्रयोगशालाहरूको सुधार गर्दै आवश्यक थप सामग्रीहरूको व्यवस्था गरिनेछ । नागरिकहरूलाई प्रयोगशाला सेवामा छुट प्रदान गरी सबै नागरिकको पहुँचलाई सुनिश्चित गरिनेछ । साथै एम्बुलेन्स सेवामा सबै नागरिकहरूको पहुँचलाई सुनिश्चित गर्दै भाडामा सहुलियत प्रदान गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम बारे सबै नागरिकमा चेतना अभिवृद्धि गरिनेछ । साथै स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई गाउँपालिकाभित्र अनिवार्य गर्न आवश्यक सहयोग र सहजिकरण गरिनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरको महामारी, रोग नियन्त्रण तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि आकस्मिक योजना बनाई कार्यान्वयन गरिने छ । महामारी तथा प्राकृतिक प्रकोपको व्यवस्थापन गर्न पालिका स्तरमा कोप स्थापना गरिनेछ ।

स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने दर बढाई मातृ तथा नवाशिशु स्वास्थ्य र पोषण स्थितिमा सुधार ल्याउन स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउन आउने आमाहरूलाई थप प्रोत्साहनको व्यवस्था

*मिना अधिकारी
प्रभावी
राज्यपाल
प्रीति अनिता
मोर्ती अनिता
मुख्यमन्त्री
राज्यपाल*

गरिनेछ । स्वास्थ्य चौकी मार्फत सुत्केरी हुने दरलाई शात प्रतिशत पुऱ्याउन गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१०. स्वास्थ्य सेवा तथा परामर्शमा सम्पुर्ण नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि गर्न र स्वास्थ्य स्थितिवारे जानकारी दिलाउने उद्देश्यले गाउँपालिका स्तरीय स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।

कृषि, पशुपांक्षी तथा सिंचाई सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:

१. गाउँपालिका भित्रको कृषियोग्य जमिनको गणित र संरक्षण गर्दै कृषि उत्पादनको क्षेत्रको विविधीकरण तथा विशिष्टिकरण मार्फत गाउँपालिकालाई कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन समुदाय, प्रदेश र संघिय सरकारको सहकार्यमा आवश्यक रणनीति तय गरिनेछ ।
२. एक घर एक करेसावारी, अर्गानिक तरकारी उत्पादन सहुलियत कार्यक्रम संचालन गरी कृषि कार्यमा आम नागरिकको सहभागितालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिका भित्रका महत्वपूर्ण ताल, तलैया, कुवा र पोखरी लगायत प्राकृतिक जलाशय संरक्षण गरी मत्स्य उत्पादनमा उपयोग गरिनेछ ।
४. पुराना सिंचाई प्रणालीको संरक्षण गरी नयाँ सिंचाई प्रणालीको व्यवस्था गर्दै जग्गाहरु वाँझो राख नपाउने व्यवस्थालाई कार्ययोजना सहित कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
५. कृषि हाटबजारलाई व्यवस्थित तरिकाले संचालन गरिनेछ । कुनै व्यक्ति तथा संस्थाले सार्वजनिक निजी साझेदारीको अवधारणा अनुसार हाटबजार संचालन गर्न चाहेमा आवश्यक प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराइने छ ।
६. व्यवसायिक रूपमा काम गर्ने किसानलाई गाउँपालिकाले सम्मान गर्नेछ । माग र आवश्यकताका आधारमा कृषि तथा पशुपांक्षी विकास तालिम संचालन गरिनेछ ।
७. दुर्घट व्यवसायलाई प्रोत्साहन गर्न यस गाउँपालिका अन्तर्गत दुर्घट विकास संस्थानसँग समन्वय गरी एक दुर्घट चिस्यान केन्द्रको स्थापना तथा संचालन गर्ने नीति लिइनेछ साथै यस गाउँपालिकाको कृषि सामग्रीहरुको दीर्घकालीन संरक्षण गर्ने हेतुले कृषि चिस्यान केन्द्रको स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
८. विदेशबाट फर्की आएका युवाहरुलाई समेत लक्षित गरी युवालक्षित कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
९. नेपाल सरकारले प्रमाणित गरेको धान, मकै, गहुँ, तोरी तथा तरकारीको वीउमा अनुदान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । दर्तावाल कृषि फर्मलाई दानामा अनुदान दिइनेछ ।

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

१०. जैविक मललाई प्रोत्साहन एवं पर्यावरण संरक्षण गर्न खेतमा धान तथा गहुँको भूसमा आगो लगाउने कार्यलाई नियन्त्रण गरिनेछ । कृपि तथा पशु व्यवसाय दर्ता, नविकरण, सिफारिसमा लाग्ने सिफारिस दस्तुर निःशुल्क गरिने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
११. कृपि उपजमा प्रयोग गरिने रासायनिक मल, जैविक विपादी र प्राङ्गारिक मलको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । स्थानीय कृषकहरूसँग जोडिएका रैथाने वीउ विजन, ज्ञान, सीप र प्रविधिलाई संरक्षण गरिनेछ ।
१२. पशुपंक्षी दानामा प्रयोग हुने मकै स्थानीय तवरले उपलब्ध हुने सुनिश्चित गरिनेछ । पशुजन्य उत्पादन स्वस्थ र गुणस्तरिय बनाउनका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१३. भूमिको चकलाबन्दीलाई प्रोत्साहन गरी करार खेती, सहकारी खेती र सामूहिक खेती गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ ।
१४. गाई र भैसीमा खोरेत, भ्यागुते, बाखामा पि.पि.आर, कुखुरामा रानी खेत र गम्बोरो तथा वंगुरमा स्वाइन फिवर विरुद्धको खोप कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ ।
१५. गाउँपालिका भित्रमा ठुला घोला तथा कुलोहरूमा सघर सरसफाई कार्यक्रम संचालन गरी सिंचाई प्रणालीलाई चुस्त दुरुस्त रूपमा राखिनेछ । आवश्यकताका आधारमा विभिन्न ठाउँमा रहेका सिंचाई बोरको संरक्षण/मर्मत तथा नयाँ सिचाई बोर निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१६. कपिलवस्तु जिल्लाको चिनारीको रूपमा रहेको कालानमक धानको मल विउ संरक्षण र सोको उत्पादन वृद्धी गर्न प्रोत्साहन मूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१७. गाउँपालिका भित्रका छाडा चौपाय व्यवस्थापनका लागि मापदण्ड बनाई अन्तर स्थानीय तह समन्व तथा सहकार्य गर्दै उचित र दिगो व्यवस्थापन गिरिने छ ।

उद्योग तथा रोजगारी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:-

१. उद्योगी तथा व्यावसायिलाई व्यावसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व निर्वाह गरी गाउँपालिकाको समग्र विकासमा सहभागी हुन प्रेरित गरिनेछ ।
२. तोकिएको मापदण्ड पुरा नगरेका, दर्ता नभई संचालनमा रहेका व्यापार तथा व्यावसायलाई दर्ता प्रकृयामा ल्याइनेछ । व्यापार व्यावसायमा लाग्ने करको दायरालाई विस्तार गरी सम्पूर्ण व्यापारी तथा व्यावसायीहरूलाई करको दायराभित्र ल्याइनेछ ।

मिनान्नालाई २०७५ को पूँजी पैसामै कु० अनित, राजकुमार-पाई

राजकुमार-पाई

३. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा लैजानको लागि आवश्यक सहयोग पुर्याइनेछ । गाउँपालिकाबाट विभिन्न युवा लक्षित सीपमूलक तालिम कार्यक्रम संचालन गरी रोजगारी सृजना गरिनेछ ।
४. गाउँपालिकाभित्र रहेका व्यापार तथा व्यावसायको सघन रूपमा अनुगमन गरी गुणस्तर सुधार गरिदै लगिनेछ ।

भवन तथा पूर्वाधार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:-

१. सिकर्मी र डकर्मीलाई भवन निर्माण प्रविधि र भवन संहिता सम्बन्धी तालिम दिई दक्ष बनाइनेछ ।
२. सडक यातायात गुरुयोजना बमोजिम गाउँपालिका क्षेत्रभित्रमा आवश्यकताका आधारमा सडक निर्माण तथा सडक स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ । जोखिम संवेदनशील भू-उपयोग योजना तयार गरी जग्गा एकीकरण, जग्गा विकास, वस्ती विकास र सम्पदा संरक्षणमा जोड दिइनेछ ।
३. विभिन्न आयोजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययन तथा डि.पि.आर तयार गरी सामाजिक, आर्थिक र वातावरणीय दृष्टिकोणबाट सम्भाव्य आयोजनाहरूको कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ । अधुरा तथा क्रमागत आयोजनहरूको कार्यान्वयनमा प्राथमिकता दिई सम्पन्न गर्दै लगिनेछ ।
४. भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरूको गुणस्तर कायम गर्ने कार्य प्रभावकारी बनाउन उपभोक्ता समिति र अनुगमन समितिलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
५. उचित सहरी विकास मापदण्ड बनाई लागु गरिनेछ, भूकम्प प्रतिरोधी भौतिक संरचनाको निर्माणमा जोड दिइनेछ, निंजी तथा सार्वजनिक भवन निर्माणका लागि गाउँपालिकाबाट नक्सा पास गरेपछि मात्र भवन निर्माण गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई कडाईका साथ लागु गरिदै लगिनेछ ।
६. गाउँपालिकामा विद्युत सेवालाई भरपर्दो र गुणस्तरीय बनाउनको लागि विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गरी विद्युत पोल र ट्रान्समिटर जडान, सडक बत्ती व्यवस्थापन लगायतका पूर्वाधार निर्माणको कामलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
७. जनसहभागितामा आधारित भौतिक पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ, स्वामित्व हस्तान्तरण भईसकेका तथा हुने आयोजनाहरूमा जनताको अपनत्वको भावना विकास हुने अवस्थाको सृजना गरिनेछ । उपभोक्ता समितिमार्फत हुने निर्माणका कामको लागत वा श्रम सहभागिता १० प्रतिशत रहने गरी योजनाको सम्झौता गरिने र नेपाल सरकारको आर्थिक कानून बमोजिम कर कट्टी गरी रकम भुक्तानी दिइनेछ ।

*मिल्का राम भट्ट
प्रभावकारी राम भट्ट
कृष्ण अनिता राम भट्ट
राजकुमार राम भट्ट
नीलाजी राम भट्ट*

वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमः-

१. विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना र जोखिम न्यूनिकरण तयारीको कार्य गरिनेछ । विपद् न्यूनीकरणका लागि पूर्व सूचना प्रणाली सम्बन्धी कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । पालिकास्तरमा एक विपद् व्यवस्थापन कोष खडा गरी संचालन तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
  २. जैविक अजैविक फोहोरलाई उत्पादन तहदेखि नै वर्गीकरण गरी छुटाहुटै संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । जैविक मलबाट घरमा कम्पोष्ट मल बनाउन प्रेरित गरी करेसावारीमा तरकारी खेती गर्ने प्रोत्साहन गरिनेछ ।
  ३. यस गाउँपालिका अन्तर्गत हरेक वडामा एक हरित उधान पार्क निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ । सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण वडा समिति र समुदायको सहभागितामा गरिनेछ ।
  ४. सडक, नाली र खुल्ला स्थानमा फोहोर फाल्नेलाई कारबाही गरिनेछ । सो को प्रभावकारी अनुगमन व्यवस्था मिलाइनेछ । सरसफाई र फोहोर व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित बनाउन वडा स्तरमा फोहोर व्यवस्थापन तथा अनुगमन समिति गठन गरी प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
  ५. आगलागिजन्य घटनाको क्षती न्यूनिकरण गर्ने प्रयोजनका निमित्त अन्तर स्थानीय तह समन्वय र सहकार्य गरी वारुण्यन्त्र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
  ६. गाउँपालिका भित्र रहेका सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गाहरूको पहिचान गरी संरक्षण गर्ने र सो जग्गाहरूमा वृक्षारोपण कार्य गरी पर्यावरण संरक्षण सँगै सुन्दरीकरणमा जोड दिइनेछ ।

राजस्व परिचालन तथा श्रोत अभिवृद्धि सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमः-

१. शुद्धोधन गाउँपालिकाभित्र रहेका इट्टा उद्योग, फ्याक्ट्री लगायत अन्य विभिन्न उद्योग व्यवसाय पूर्जींगत लगानी, उत्पादन, निर्यात, लाभ र आर्थिक कारोबारको आधारमा आपसी समझदारिमा वार्षिक व्यावसाय कर लगाईनेछ ।
  २. व्यवसाय करको दर र दायरा बढाउने र बढी भन्दा बढी व्यावसायीहरूलाई कर तिर्न प्रोत्साहन गर्न विविध कार्यक्रम सहित कर जागरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । राजस्व संकलन कार्यलाई व्यवस्थित गरी वडा कार्यालयहरूबाट व्यवस्थित कर, दस्तुर तथा शुल्क असुल गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

- करदाता विवरण डिजिटल प्रविधिमा आबद्ध गरी प्रत्येक करदाताको स्मार्ट ट्याक्स अकाउण्ट बनाई लागु गरिनेछ । समयमै कर भुक्तानीलाई व्यवस्थित बनाउन एस.एम.एस. प्रविधिबाट करदातालाई सूचना उपलब्ध गराइनेछ ।
- वार्षिक रूपमा व्यवसाय कर असुली कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन व्यवसाय कर तिरै आर्थिक, सामाजिक र भौतिक विकासमा सरिक हौं भन्ने नाराका साथ बडा समिति र टोल विकास संस्थालाई अभिमुखिकरण सहित सशक्त बनाई परिचालन गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमः

- नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, उपभोक्ता समिति र स्थानीय नागरिकको सहभागिता र लागत साझेदारीमा खानेपानी तथा सरसफाईको सेवा क्षेत्र विस्तार र सेवास्तर वृद्धिका लागि आवश्यक प्रकृया अगाडी बढाईनेछ ।
- सुरक्षित खानेपानीयुक्त समुदाय घोषणा कार्यक्रम लागु गरिनेछ । गाउँपालिकाभित्र रहेका घरधुरीमा पानी जाँच कार्यक्रम अगाडी बढाईनेछ ।
- ‘फोहोर मैलाको उचित व्यवस्थापन गरौ वातावरण संरक्षणमा योगदान पुऱ्याउ’ भन्ने नाराका साथ खानेपानी उपभोक्ता तथा सरसफाई समितिहरूको साझेदारीमा जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम मार्फत सरसफाईलाई दीगो बनाउन तालिम तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमलाई टोल विकास संस्था मार्फत बस्तीस्तरमा पुर्याइनेछ ।
- विद्यालय स्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी कार्यक्रम लागु गरिनेछ । सुरक्षित खानेपानीयुक्त समुदाय घोषणा कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- होण्ड पाइपको आर्सनिक परीक्षण गरिनेछ । पूर्ण सरसफाई उन्मूख गाउँपालिका सम्बन्धी कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।

महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी नीति

- शुद्धोधन गाउँपालिकामा महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक विरुद्ध हुने सबै प्रकारका विभेद, शोषण र अन्यायको अन्त्य गरी सभ्य र समतामुलक समाज निर्माणका लागि विभिन्न अभियानहरू संचालन गरिनेछ ।

२. गाउँपालिका भित्र हुने बालश्रम अन्त्य गर्ने र यस गाउँपालिका भित्र दाईजो प्रथालाई निरुत्साहित गर्न सरोकारबाला सँग समन्वय र सहकार्य मरी आवश्यक कार्यक्रम संचालन

*मिनी व्यवस्थापन
प्रभावी व्यवस्था
दैनिक व्यवस्था
कु० अनिता
राजलक्ष्मी दाई
राजलक्ष्मी दाई*

गरिनेछ ।

३. गाउँपालिका भित्र रहेका अपाङ्ग, अशक्त तथा अनाथ महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिकलाई विशेष संरक्षणको व्यवस्था गरिनेछ ।
४. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यलाई समयमै र प्रभावकारी रूपमा वितरण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ साथै अपाङ्ग र ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरण कार्यक्रमलाई डिजिटल प्रविधि मुर्खित सहज गरिनेछ ।
५. गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने असहाय, एकल महिला, विधवा तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि व्यक्तिगत सिप विकास सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६. गाउँपालिका भित्र रहेका अपाङ्ग व्यक्तिहरूलाई आवश्यकताको पहिचान गरी प्राथमिकताको आधारमा अपाङ्गमैत्री आवश्यक सामग्री वितरण कार्य गरिनेछ ।
७. विहेबारी २० वर्ष पारी भन्ने नाराका साथ यस पालिका भित्र हुने बालविवाहलाई निरुत्साहन गर्ने आवश्यक पहल थालिनेछ ।

सुशासन प्रबद्धन तथा संस्थागत विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरू:

१. शुद्धोधन गाउँपालिकालाई प्रविधि मैत्री गाउँपालिकाको रूपमा पहिचान गराउन डिजिटल गाउँपालिकाको रूपमा विकास गरिने नीति लिइनेछ ।
२. शुद्धोधन गाउँपालिकाको वित्तीय कारोबारलाई कम्प्युटराइज गरी थप प्रभावकारी र व्यवस्थित गरिनेछ । वडास्तरवाट संकलन हुने राजश्वलाई पारदर्शी एवं प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाको केन्द्रीकृत प्रणालीमा आवद्ध गरी थप व्यवस्थित बनाइनेछ ।
३. व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा प्रणालिलाई थप प्रभावकारी बनाउन कर्मचारीलाई विभिन्न किसिमको तालिमहरूको संचालन गरी उच्चकोटीको प्रविधि अवलम्बन गर्ने नीति लिइनेछ ।
४. कालोबजारी नियन्त्रण गर्ने अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरिनेछ र आवश्यक मापदण्ड बनाई त्यस्तो कार्यलाई दण्डित गर्ने नीति अछितयार गरिनेछ ।
५. व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षालाई प्रभावकारी बनाउन विभिन्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

सुशासन पारदर्शीता र जवाफदेहीतामा अभिवृद्धी गर्न गाउँपालिकाले लिएको समग्र नीति र

कृष्णपुर्णा व्यक्तिगत विभिन्नता प्रभावकारी बनाउन विभिन्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

संचालित कार्यक्रम तथा आयोजनाले पारेको सामाजिक प्रभाव लेखाजोखा गर्ने गरी सामाजिक परीक्षण र सबै आयोजना तथा कार्यक्रमहरूमा सार्वजनिक परीक्षण र बडा क्षेत्रगत रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सम्पन्न गरिनेछ ।

७. आन्तरिक लेखा परीक्षण पद्धतिलाई प्रभावकारी बनाइने छ । लेखा समितिलाई थप सक्रिय बनाई बेरुजु न्यूनीकरण र बेरुजु फ्लौट कार्यलाई नियमित गरिनेछ । कार्यालयका सवारी साधन र अफिस उपकरणको मितव्ययी ढंगवाट परिचालन गरिनेछ ।
८. सूचनामा पहुँच वृद्धि गर्न गाउँपालिकामा जनप्रतिनिधिहरु र कर्मचारीहरुलाई सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । गाउँपालिकाको भौगोलिक सूचना प्रणालिलाई अध्यावधिक गर्दै योजना तर्जुमा र राजश्व परिचालन गरिनेछ ।
९. गाउँपालिकाको संस्थागत विकास गर्न तथा सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहीता लाई प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक ऐन, नियम, नीति निर्देशिकाको तर्जुमा तथा समयसापेक्ष परिमार्जन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । गाउँपालिकाबाट जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीलाई गरिने कागजी पत्राचारलाई निरुत्साहित गरी एस.एम.एस तथा इमेल प्रणालीलाई थप प्रभावकारी गराइनेछ ।
१०. सेवाग्राहीको गुनासो सुन्न हरेक बडामा गुनसो सुन्ने प्रतिनिधिको व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै गाउँपालिकामा समेत गुनासो व्यवस्थापनलाई अझ बढी व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
११. शुद्धोधन गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहको कार्यचापलाई मध्यनजर गर्दै अतिरिक्त समयमा समेत सेवा प्रवाहलाई चुस्त र दुरुस्त बनाई राख्न राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुको मनोबल उच्च पार्नका लागि मौद्रीक तथा गैर मौद्रीक प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरु उपलब्ध गराइनेछ ।
१२. क्षतिपूर्ति सहितको नागरिक बडापत्रको प्रभावकारिता वृद्धि गर्न श्रव्य दृश्य प्रविधिमा आधारित नागरिक बडापत्र तयार गरिनेछ । नागरिक बडापत्रलाई सबै तह तप्का तथा वर्गको पहुँचमा पुन्याउने तर्फ आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
१३. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको आचारसंहिताको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । स्थानीय तहवाट प्रदान गरिने सेवाको गुणस्तरमा सुधार गर्दै प्रक्रिया सरलिकृत गर्ने र सेवामा सर्वसाधारण जनताको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
१४. आफ्ना काम कारबाही तथा निर्णयहरुको नियमित प्रकाशन गरी सुसुचित गर्ने नीति लिइनेछ । शुद्धोधन गाउँपालिकालाई भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशिलताको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२०१८ को अक्टोबर २० तिथि का० अवित, राज्यपाल
प्रभावकारी बडापत्रको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
राज्यपाल राष्ट्रसेवक कानिष्ठ

१५. शुद्धोधन गाउँवासीलाई न्यायीक अनुभूति दिलाउन न्यायीक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू तथा मेलर्मिलापकर्ताहरूका लागि विभिन्न किसिमका तालिम तथा कार्यक्रमहरू संचालनमा ल्याइनेछ ।
  १६. गाउँपालिकाको आवधिक योजना निर्माण गरी सो अनुसार नीति तथा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

समन्वय र सहकार्य सम्बन्धि नीति

१. गौतम बुद्धको जन्मस्थल शुद्धोधन गाउँपालिकाको पवित्र स्थलको समग्र समृद्धिको लागि कृपि, पर्यटन, सिचाँडे, उद्योग, शिक्षा, स्वास्थ लगाएतका क्षेत्रमा अधिक लगानी गर्न देश विदेशमा रहनु भएका महानुभाव, स्वदेशी तथा विदेशी सङ्घ संस्था, उद्योगी व्यापारीसँग समन्वय गर्दै लगानी भित्र्याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
  २. यस गाउँपालिका र अन्य पालिकाबीच समन्वय तथा सहकार्य मार्फत संचालन हुने साझा हितका विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमको विषयमा सीमाना जोडिएका तथा अन्य पालिकाहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

अन्त्यमा, यस गाउँपालिकाले तर्जुमा गरेका नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयन मार्फत गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सोच, उद्देश्य र प्राथमिकता हासिल गर्दैगाउँपालिकाको दिगो शान्ति, विकास गर्दै समृद्ध बनाउन योगदान पुर्याउनुहुने सभाका सदस्य ज्यूहरु, सम्पुण राष्ट्रसेवक कर्मचारी, विषयगत समितिका पदाधिकारीहरु, बुद्धिजिवी, समाजसेवी, प्राध्यापक, शिक्षक, सञ्चारकर्मी लगायत सबैलाई हार्दिक धन्यवाद दिँदै माया, सम्मान, कर्तव्य र अधिकार सहितको सभ्य र सु संस्कृत समाज निर्माण गर्न सबैको साथ, सहयोग र सहकार्यको अपेक्षाका साथ विदा मागदछु ।

धन्यवाद

कमलेश शरण चौधरी

गाउँपालिका अध्यक्ष

शुद्धोधन गाउँगलिका, कपिलवस्तु ।

गाउपालिका अध्यक्ष
शुद्धोधन गाउपालिका, कपिलवस्तु ।

राज्य पर्यावरण विभाग
कृष्ण अविता
प्रभावती
पर्यावरण विभाग
जननी
शाज़क़मार्क़ियन विभाग